

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU NAM Á, TÂY Á VÀ CHÂU PHI

NGUYỄN XUÂN TRUNG - KIỀU THANH NGÀ
(Đồng chủ biên)

KỶ YẾU

HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC TẾ

DIỄN ĐÀN QUỐC TẾ Á - PHI 2025: THÍCH ỨNG TRƯỚC CÁC THÁCH THỨC TOÀN CẦU TRONG BỐI CẢNH MỚI

PROCEEDINGS INTERNATIONAL CONFERENCE
ASIA-AFRICA INTERNATIONAL FORUM 2025: ADAPTING
TO GLOBAL CHALLENGES IN THE NEW CONTEXT

NHÀ XUẤT BẢN KINH TẾ - TÀI CHÍNH

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU NAM Á, TÂY Á VÀ CHÂU PHI

NGUYỄN XUÂN TRUNG - KIỀU THANH NGÀ
(Đồng chủ biên)

KỶ YẾU

HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC TẾ
**DIỄN ĐÀN QUỐC TẾ Á - PHI 2025:
THÍCH ỨNG TRƯỚC CÁC THÁCH THỨC
TOÀN CẦU TRONG BỐI CẢNH MỚI**

PROCEEDINGS INTERNATIONAL CONFERENCE
ASIA-AFRICA INTERNATIONAL FORUM 2025: ADAPTING
TO GLOBAL CHALLENGES IN THE NEW CONTEXT

NHÀ XUẤT BẢN KINH TẾ - TÀI CHÍNH
--- 2025 ---

	COLLECTIVE PSYCHOLOGY AND CULTURAL IDENTITY: ANALYSIS OF ASIA-AFRICA DISCOURSE IN INTERCONTINENTAL DIPLOMATIC RELATIONS	
44	Tâm lý tập thể và bản sắc văn hóa: Phân tích diễn ngôn Á - Phi trong quan hệ ngoại giao liên lục địa	472
	<i>Đỗ Thị Hồng Hạnh, Mai Thị Hiền</i> <i>Khoa Thương mại và Du lịch, Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh</i>	
	THE ASEAN REGIONAL FORUM (AFR) IN THE REGIONAL SECURITY ARCHITECTURE AND THE ROLE OF VIETNAM	
45	Diễn đàn khu vực ASEAN (AFR) trong cấu trúc an ninh khu vực và vai trò của Việt Nam	480
	<i>TS. Lê Thị Anh Đào</i> <i>Trường Đại học Khoa học Huế, Đại học Huế</i>	
	GLOBAL CHALLENGES AFFECTING THE DEVELOPMENT OF AFRICAN COUNTRIES AND SOME RECOMMENDATIONS	
46	Thách thức toàn cầu tác động đến sự phát triển của các quốc gia ở châu Phi và một số đề xuất	487
	<i>TS. Nguyễn Thị Hương</i> <i>Giảng viên chính, Trường Đại học Sư phạm – Đại học Đà Nẵng</i>	
	GLOBAL SOCIAL WORK IN THE DIGITAL ERA: CHALLENGES AND DIRECTIONS	
47	Công tác xã hội toàn cầu trong kỷ nguyên số: Thách thức và định hướng	497
	<i>Dr. Nguyen Minh Tuan</i> <i>Head of the Department of Social Work – University of Labor and Social Affairs (Campus 2)</i>	
	THE IMPACT OF COUPS IN AFRICA ON ASIA-PACIFIC REGIONAL SECURITY AND THE ROLE OF VIETNAM	
48	Tác động của các cuộc đảo chính tại châu Phi đến an ninh khu vực Châu Á – Thái Bình Dương và vai trò của Việt Nam	507
	<i>MA. PhD. Vinh Anh Pham</i> <i>Saigon University</i>	
	THE LEGAL FRAMEWORK FOR CROSS-BORDER E-COMMERCE AND VIETNAM-ASIA-AFRICA COOPERATION STRATEGIES IN THE CONTEXT OF GLOBAL DIGITAL TRANSFORMATION	
49	Khung pháp lý thương mại điện tử xuyên biên giới và chiến lược hợp tác Việt Nam - Á - Phi trong bối cảnh chuyển đổi số toàn cầu	515
	<i>ThS. Nguyễn Ngọc Phương Đình</i> <i>Đại học Kinh tế Tp. Hồ Chí Minh</i> <i>Th.s Huỳnh Phan Như Ngọc</i> <i>Đại học Lạc Hồng</i>	
	ASIAN ECONOMIES FACING CHALLENGES FROM US TARIFFS	
50	Các nền kinh tế châu Á trước thách thức thuế quan từ Mỹ	528
	<i>NCS. Bùi Thị Hoa</i> <i>Khoa Khoa học Chính trị, Trường ĐHKHXHNV</i>	

THE ASEAN REGIONAL FORUM (ARF) IN THE REGIONAL SECURITY ARCHITECTURE AND THE ROLE OF VIETNAM

Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF) trong cấu trúc an ninh khu vực và vai trò của Việt Nam

TS. Lê Thị Anh Đào

Trường Đại học Khoa học Huế, Đại học Huế

Tóm tắt: Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF – ASEAN Regional Forum) ra đời trên cơ sở lấy ASEAN làm trụ cột. Đây là một cơ chế hợp tác đối thoại đa phương về an ninh khu vực. Với một cơ chế hoạt động khá cởi mở, ARF hướng đến các mục tiêu xây dựng niềm tin, thúc đẩy đối thoại, ngoại giao phòng ngừa và giải quyết xung đột giữa các nước trong khu vực. Thông qua nhiều phương cách khác nhau, ARF thảo luận và giải quyết những vấn đề có tính cấp bách của thời đại liên quan đến an ninh truyền thống và phi truyền thống. Bài viết phân tích và đưa ra những nhận định về vai trò của ARF trong cấu trúc an ninh khu vực, chỉ ra những đóng góp tích cực và những hạn chế; Phân tích và làm rõ vai trò, đóng góp của Việt Nam với tư cách là thành viên sáng lập diễn đàn trong việc xác lập một môi trường hoà bình, ổn định, phát triển của khu vực trong bối cảnh phức tạp, cạnh tranh quyền lực và những vấn đề mang tính chất toàn cầu đang diễn ra trong thế kỷ XXI.

Từ khoá: ARF, cấu trúc an ninh, ASEAN, Việt Nam.

Abstract: The ASEAN Regional Forum (ARF), established with ASEAN as its core foundation, functions as a multilateral platform for regional security dialogue and cooperation. With its relatively open and flexible operational mechanism, ARF aims to foster confidence-building measures, promote dialogue, preventive diplomacy, and the peaceful resolution of conflicts among regional actors. Through various modalities, ARF addresses pressing security issues of the era, encompassing both traditional and non-traditional security challenges. This paper analyzes the role of ARF within the broader regional security architecture, highlighting its positive contributions as well as its limitations. It further examines Vietnam's role and contributions as a founding member in shaping a peaceful, stable, and development-oriented regional environment amidst the complexities of 21st-century power competition and global challenges.

Keywords: ARF, security architecture, ASEAN, Vietnam.

Đặt vấn đề

Châu Á - Thái Bình Dương là khu vực có vị trí địa - chính trị, địa - kinh tế quan trọng trong quá khứ và hiện tại. Trong chiến lược phát triển của các nước lớn ở trên thế giới và trong khu vực, khu vực này đã và đang là nơi hướng đến "xoay trục" và tranh chấp quyết liệt của nhiều nước. Vấn đề an ninh khu vực, an ninh phi truyền thống đang trở thành những vấn đề nóng bỏng, cấp thiết chi phối mạnh mẽ đến tình hình chính trị, kinh tế và quan hệ quốc tế của các nước. Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF - ASEAN Regional Forum) ra đời được xem là một cấu trúc an ninh khu vực mở rộng, với nhiều nước trên thế giới tham gia đã đóng vai trò cực kỳ quan trọng trong việc duy trì đối thoại, xây dựng niềm tin, tạo dựng một môi trường hoà bình trong khu vực, đảm bảo cho một quá trình phát triển ổn định. Là một thành viên của ASEAN, Việt Nam cũng đã tham gia vào ARF và có những đóng góp tích cực trên nhiều phương diện khác nhau, góp phần không nhỏ vào quá trình xây dựng môi trường chính trị, an ninh ổn định cho toàn khu vực.

1. ARF và những vấn đề an ninh khu vực

Diễn đàn khu vực ASEAN (ARF) ra đời vào ngày 25/07/1994 tại Bangkok (Thái Lan) với 18 nước thành viên sáng lập tham gia trên cơ sở sáng kiến do Viện Nghiên cứu Chiến

tiềm lực của ASEAN và Việt Nam trước bối cảnh mới. Việt Nam tăng cường phối hợp tại các nước cũng như nhiều diễn đàn khu vực khác (APEC, ADMM+, EAS) để giải quyết các vấn đề khu vực như an ninh lương thực, năng lượng và nguồn nước, chống tội phạm xuyên quốc gia; vấn đề an ninh, an toàn hàng hải, chống khủng bố, chống phổ biến vũ khí hạt nhân, ứng phó với biến đổi khí hậu... Việt Nam đã ký thỏa thuận hợp tác quốc phòng và an ninh biển với Philippines trong năm 2024, nhấn mạnh hợp tác kiểm soát đường biển và giữ gìn ổn định Biển Đông, phù hợp với vai trò ARF trong thúc đẩy đối thoại và giải quyết tranh chấp bằng phương thức hòa bình (Flores, M, 2023). Vai trò, vị trí của Việt Nam được khẳng định tại Hội nghị ARF cấp cao lần thứ 32 (11/7/2025) tổ chức tại Kuala Lumpur, trong đó Việt Nam đưa ra đề xuất đổi mới ARF để thích ứng với những thách thức địa chính trị đang gia tăng tại khu vực. Việt Nam cũng đề xuất và thúc đẩy ASEAN giữ vai trò trung tâm trong ARF. Đồng thời, kêu gọi các quốc gia thành viên và đối tác ủng hộ lập trường chung về Biển Đông, về vấn đề Myanmar, vấn đề bán đảo Triều Tiên, Ukraine, và Gaza. Đây là những sự kiện lớn ảnh hưởng không nhỏ đến an ninh, chính trị của toàn khu vực, tiềm ẩn nhiều nguy cơ xung đột, đầy thách thức ở khu vực châu Á – Thái Bình Dương trong bối cảnh mới hiện nay.

3. Kết luận

Như vậy, có thể thấy rằng, ARF đã có vai trò rất quan trọng đối với tình hình an ninh, chính trị của khu vực châu Á – Thái Bình Dương. Những chuyển biến của khu vực trong thế kỷ XXI chịu sự tác động rất lớn bởi chính sách đối ngoại của các nước và cũng chịu sự tác động bởi sự phát triển, chiến lược, hành động của ARF tại khu vực. ARF là cầu nối giữa ASEAN và các đối tác đối thoại lớn như Hoa Kỳ, Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, Ấn Độ, Nga... hỗ trợ thực hiện các cam kết trong các chương trình hành động, là nơi kết nối lợi ích an ninh của các nước, nhằm tăng cường hợp tác đa phương trong toàn khu vực, tạo nên một cấu trúc an ninh khu vực mở rộng. Với cơ chế hoạt động đó, ARF không can thiệp sâu vào công việc nội bộ của các nước, không mang tính cưỡng chế như các liên minh quân sự khác. Trên tinh thần hợp tác cùng phát triển, tôn trọng quyền tự chủ và tuân thủ luật pháp quốc tế đối với các nước, trong diễn đàn ARF, Việt Nam tích cực tham gia bàn bạc, giải quyết nhiều vấn đề nổi cộm, cấp bách mang tính chất toàn cầu, hướng đến xây dựng một môi trường an ninh, chính trị ổn định cho toàn khu vực trong thế kỷ XXI.

Tài liệu tham khảo

- Nguyễn, D. D. (2012). *ASEAN từ hiệp hội đến cộng đồng: Những vấn đề nổi bật và tác động đến Việt Nam*. Nhà xuất bản Khoa học Xã hội.
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2016). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*. Văn phòng Trung ương Đảng.
- Thanh Hà. (2022, ngày 18 tháng 6). *Các nước ARF còn khác biệt trong cách tiếp cận vấn đề Biển Đông*. Báo Lao Động. <https://laodong.vn/doi-ngoai/cac-nuoc-arf-con-khac-biet-trong-cach-tiep-can-van-de-bien-dong-1055191.ldo>
- Thái, V. L. (2021, ngày 8 tháng 3). *Việt Nam cần làm gì khi tham gia các cơ chế an ninh ASEAN*. Cổng thông tin Đối ngoại. <http://bienphongvietnam.gov.vn/viet-nam-can-lam-gi-khi-tham-gia-cac-co-che-an-ninh-asean.html>
- Lương, N. (Chủ biên). (2018). *Đông Nam Á: Lịch sử từ nguyên thủy đến ngày nay*. Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia.
- Department of Foreign Affairs and Trade. (n.d.). *ASEAN Regional Forum (ARF)*. Australian Government. <https://www.dfat.gov.au/international-relations/regional-architecture/asean-regional-forum-arf>
- Flores, M. (2023, April 24). *Philippines, Vietnam boost military ties amid South China Sea tensions*. BenarNews. <https://www.benarnews.org/english/news/philippine/vietnam-philippines-military-cooperation-04242023131812.html>

KỶ YẾU
HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC TẾ
DIỄN ĐÀN QUỐC TẾ Á - PHI 2025: THÍCH ỨNG TRƯỚC CÁC THÁCH THỨC
TOÀN CẦU TRONG BỐI CẢNH MỚI

PROCEEDINGS INTERNATIONAL CONFERENCE
ASIA-AFRICA INTERNATIONAL FORUM 2025: ADAPTING
TO GLOBAL CHALLENGES IN THE NEW CONTEXT

Chịu trách nhiệm xuất bản và nội dung:

Giám đốc - Tổng Biên tập

PHAN NGỌC CHÍNH

Biên tập:

ĐÀO THỊ HIỀN

Thiết kế bìa & trình bày:

ĐOÀN VĂN PHONG

Sách được xuất bản tại:

NHÀ XUẤT BẢN KINH TẾ - TÀI CHÍNH

Địa chỉ: 86-98 Thụy Khuê, phường Tây Hồ, TP. Hà Nội

Điện thoại: 0243 826 4565; 0243 847 1485

Website: efph.vn; nxbkinhjetaichinh.vn

Email: info@efph.vn

In 100 cuốn, khổ 20 x 28cm, tại Công ty TNHH In và thương mại Trường Xuân

Đ/c: Tầng 4, số E1, khu X1 đường Phạm Hùng, phường Từ Liêm, thành phố Hà Nội

Số xác nhận ĐKXB: 4202-2025/CXBIPH/9-06/KTTC

Số QĐXB: 373/QĐ-NXBKTTC ngày 22/10/2025

Mã ISBN: 978-604-79-5277-9

In xong và nộp lưu chiểu quý IV năm 2025.